

Puste Faktury

Natalia Stoch-Mika

Radca prawny, doradca podatkowy

19.04.2023

Puste Faktury na co zwracać uwagę

PUSTA FAKTURA

Ustawa VAT nie zawiera definicji pustych faktur.

Wskazuje jedynie, że w przypadku gdy osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej lub osoba fizyczna wystawi fakturę, w której wykaże kwotę podatku, jest obowiązana do jego zapłaty.

Cechą charakterystyczną dla pustej faktury jest to, że nie odzwierciedla stanu faktycznego, co oznacza, że została wystawiona i wprowadzona do obiegu, mimo że wykazuje usługę bądź do stawę towaru, której w rzeczywistości nie było lub nie doszło do niej we wskazanym terminie.

Zapłata podatku bez wezwania

Podatnicy oraz podmioty wymienione w art. 108 są obowiązani, bez wezwania naczelnika urzędu skarbowego, do obliczania i wpłacania podatku za okresy miesięczne w terminie do 25. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek podatkowy, na rachunek urzędu skarbowego.

(art. 103 ust. 1 VAT).

Pusta faktura – jak widzą to urzędnicy

→ Transakcje zewnętrzne

✓ Usługowe

- Kiedy faktycznie usługa nie zostaje wykonana,
- Kiedy usługa realizowana jest na rzecz innego podmiotu,
- Kiedy usługa realizowana jest w innym terminie niż wskazano na fakturze,
- Realizowana jest inna usługa niż wskazana na fakturze

✓ Towarowe

- Towaru faktycznie brak - uwaga na towar dostarczany w transakcjach łańcuchowych
- Towar dostarczony w innym terminie – faktura wystawiana jest w złym terminie, najczęściej przedwcześnie

✓ Transakcje pomiędzy podmiotami powiązanymi

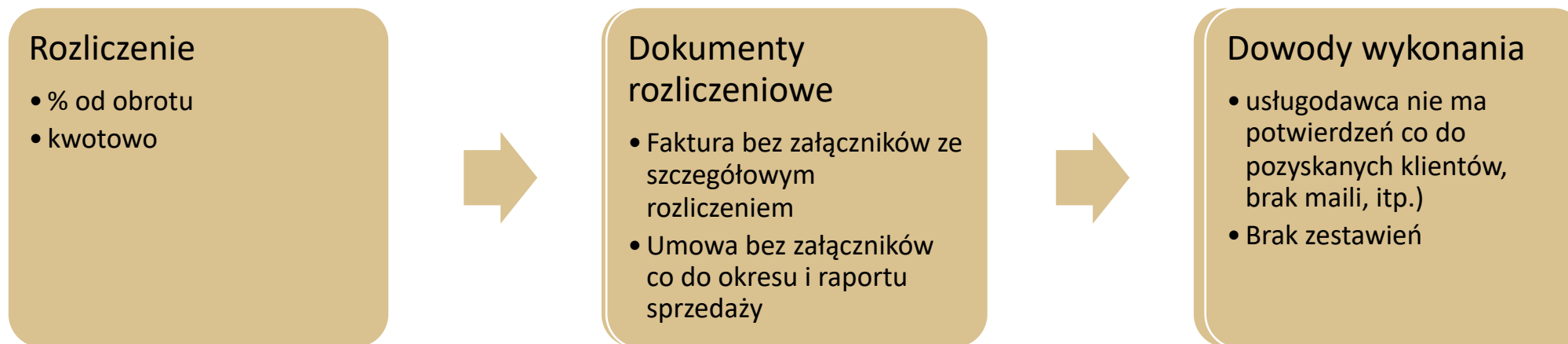
- Najczęściej kwestionowane są usługi niematerialne świadczone przez wspólnika,
- Usługi niematerialne świadczone przez podmioty powiązane ze spółką, w tym członków rodzin wspólników i zarządu

✓ Faktury zdublowane

- Wystawienie faktury na tę samą czynność dwukrotnie – np. dwie faktury sprzedażowe na jeden ten sam towar.

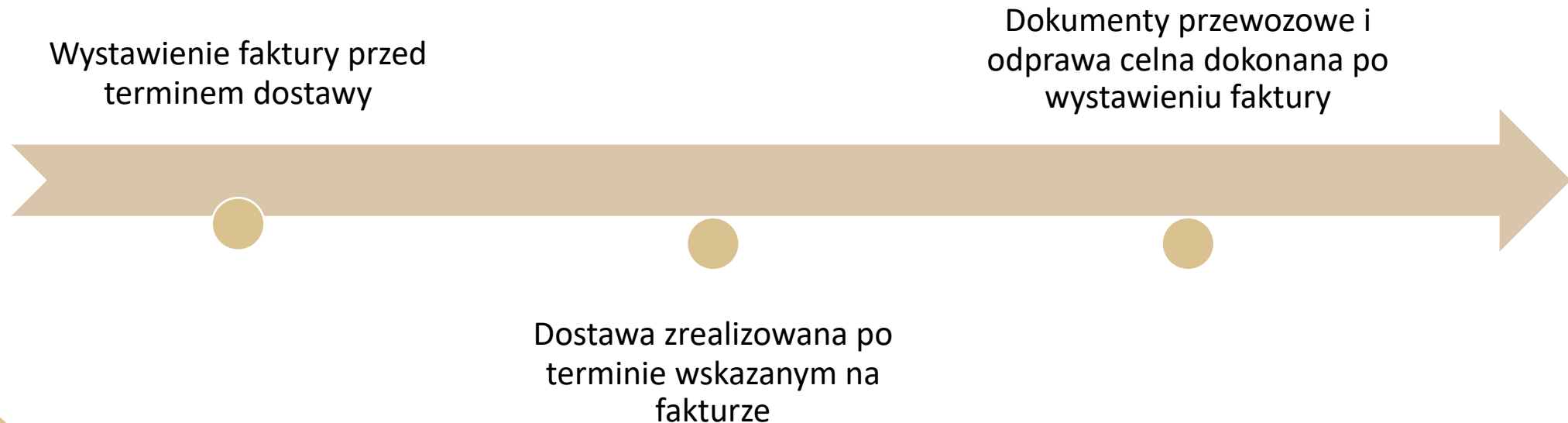
Pusta faktura – przykład 1

Przykład pustej faktury do transakcji usługowej – usługa pośrednictwa handlowego

Pusta faktura – przykład 2

Przykład pustej faktury do transakcji towarowej – towar dostarczony w innym terminie niż wskazano na fakturze

Pusta faktura to nie tylko problem Sprzedawcy

Problem pustych faktur dotyczy nie tylko podatku należnego.

Organy Skarbowe często kwestionują możliwość odliczenia podatku naliczonego przez nabywcę, twierdząc, że przedsiębiorca nie nabył danego towaru lub usługi.

Brak prawa do odliczenia z „pustej faktury”

Organy Skarbowe powołują się wówczas na art. 88 ust. 3a pkt 4 ustawy VAT.

Nie stanowią podstawy do obniżenia podatku należnego oraz zwrotu różnicy podatku lub zwrotu podatku naliczonego faktury i dokumenty celne w przypadku gdy wystawione faktury, faktury korygujące lub dokumenty celne stwierdzają czynności, które nie zostały dokonane - w części dotyczącej tych czynności,

Odliczyłeś z pustej faktury? Zapłać sankcję!

Problemem stwierdzenie Urzędów Skarbowych jest nie tylko kwestia korekty pliku JPK dotyczącej podatku odliczonego za okres w którym przedsiębiorca odliczył podatek. Problematiczna jest również zapłata podatku z odsetkami oraz zapłata stawki sankcyjnej.

Konsekwencje pustych faktur

W przypadku uznania faktury za pustą fakturę zarówno po stronie Sprzedawcy, jak również Nabywcy powstanie konieczność dokonania korekt, zapłaty odsetek oraz dodatkowej sankcji.

Odsetki

Odsetki określone są na zasadach ogólnych wynikających z przepisów ustawy Ordynacja Podatkowa.

Odsetki określone są w rozdziale 6 zatytułowanym: rozdział 6. odsetki za zwłokę i opłata prolongacyjna.

Opłata sankcyjna

Oprócz odsetek powstaje często konieczność uiszczenia tzw. dodatkowego zobowiązania podatkowego. Wysokość zobowiązania podatkowego określana jest w procentach. Aktualnie obowiązują jeszcze przepisy, na podstawie których stawki dodatkowego zobowiązania podatkowego określone są sztywno: 100%, 30%, 20%, 15% kwoty podatku.

Sankcje

W ostatnim czasie kwestia sankcji jest dynamiczna. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, a następnie polskie sądy administracyjne coraz częściej dochodzą do konkluzji o niezastosowaniu sankcji w określonej sytuacji Podatnika.

Należy jednak pamiętać, że Organy Skarbowe dążą do nałożenia sankcji. Dlatego mimo wszystko warto zaangażować profesjonalnego pełnomocnika, aby odpowiednio uczestniczył w kontroli, postępowaniu podatkowym, a nawet jeśli trzeba złożył skargę do wojewódzkiego sądu administracyjnego. Celem jest oczywiście niepłacenie nie słusznie określonej sankcji karnej.

Orzeczenie TSUE w sprawie Grupy Warzywnej z 15 kwietnia 2021 r. (sygn. C-935/19).

W wyroku Trybunał analizował zagadnienie, czy polskie przepisy o sankcji VAT są zgodne z dyrektywą VAT i zasadą proporcjonalności.

TSUE uznał, że sankcje nie powinny być nakładane automatycznie, jak jest to obecnie uregulowane w ustawie o VAT.

Sankcje zdaniem trybunału powinny zależeć od:

- ✓ charakteru i wagi nieprawidłowości w rozliczeniu;
- ✓ okoliczności, czy miało miejsce oszustwo,
- ✓ okoliczności czy doszło do uszczuplenia po stronie skarbu państwa.

Zdaniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej Organy powinny mieć możliwość zindywidualizowania wysokości sankcji do konkretnych okoliczności sprawy.

Zapowiedź – Slim VAT 3

Projekt SLIM VAT-3 zakłada miarkowanie wysokości dodatkowego zobowiązania podatkowego.

Przykładowo wyrazy „odpowiadającej 30%” zastępuje się wyrazami „do 30%”,

Zapowiedź – Slim VAT 3

Ustalając dodatkowe zobowiązanie podatkowe, o którym mowa w ust. 1–2a, naczelnik urzędu skarbowego lub naczelnik urzędu celno-skarbowego bierze pod uwagę:

- 1) okoliczności powstania nieprawidłowości;
- 2) rodzaj i stopień naruszenia ciążącego na podatniku obowiązku, które skutkowało powstaniem nieprawidłowości;
- 3) rodzaj, stopień i częstotliwość stwierdzanych dotychczas nieprawidłowości dotyczących nieprzedawnionych zobowiązań w podatku;
- 4) kwotę stwierdzonych nieprawidłowości, w tym kwotę zaniżenia zobowiązania podatkowego, kwotę zawyżenia zwrotu różnicy podatku, zwrotu podatku naliczonego lub różnicy podatku do obniżenia podatku należnego za następne okresy rozliczeniowe;
- 5) działania podjęte przez podatnika po stwierdzeniu nieprawidłowości w celu usunięcia skutków nieprawidłowości.

Zapowiedź – Slim VAT 3

Na ten moment trwa proces legislacyjny. Projekt ustawy w dniu 8 lutego 2023 r. na druku nr 3025 wpłynął do Sejmu.

W dniu 8 marca 2023 r. odbyło się pierwsze czytanie.

Jak uniknąć takich problemów?

W celu uniknięcia problemów związanych z pustymi fakturami warto, aby przedsiębiorca w swojej działalności wdrożył procedury oraz zachowania, które doprowadzą do uniknięcia niepotrzebnych kłopotów.

Dzięki wprowadzeniu tego rodzaju procedur przedsiębiorca może przysłowiowo „spać spokojnie”.

Zabezpieczenia firmy

- Ochrona poprzez wdrażanie procedur, w tym:
 - ✓ Biała lista, weryfikacja w KRS lub CEiDG,
 - ✓ Monitorowanie transakcji, tj. weryfikowanie czy transakcja faktycznie jest realizowana, sprawdzanie czy kontrahent faktycznie istnieje i ma możliwość zrealizowania transakcji,
 - ✓ Regulowanie zobowiązań w podzielonej płatności (tych przekraczających 15 tys. zł),
 - ✓ Dokumentowanie transakcji,
 - ✓ Katalog dobrych praktyk,
 - ✓ Odpowiednie planowanie i nazwanie transakcji, które są wykonywane (zwłaszcza w transakcjach wewnątrzgrupowych),
 - ✓ Zebranie odpowiednich dowodów,
 - ✓ Uświadamianie zarządów o konsekwencjach

PROCEDURY

Procedury powinny zostać sporządzone z uwzględnieniem specyfiki prowadzonej działalności gospodarczej. Przede wszystkim powinny uwzględniać możliwości udokumentowania dokonania takiej transakcji. Procedura powinna być udostępniona pracownikom, aby mogli oni ją odpowiednio realizować.

Przykład: *Przedsiębiorca prowadzi działalność w zakresie usług niematerialnych. Jak udokumentować taką transakcję? Jakie czynności powinien przedsiębiorca dokonać?*

PROCEDURY

Odpowiedź: Przedsiębiorca powinien w jak największym zakresie dokumentować wykonanie takiej transakcji. Dowodem w przypadku tego rodzaju usług mogą być wiadomości e-mail, raporty z programów, dokumenty, w tym umowy, zeznania kontrahentów.

Warto, aby zgromadzonych dowodów było zawsze jak najwięcej.

Zanim wystawimy fakturę warto przemyśleć....

Czy transakcja została
zrealizowana?

Czy została
wykonana w
terminie wskazanym
w programie

Czy mamy
dowody
realizacji
transakcji?

Jeżeli tak to faktura
może zostać
wystawiona

O czym należy pamiętać ?

Puste faktury nie podlegają wykazaniu w pliku JPK. W tym przypadku podatek jest wpłacany bez wezwania na określony rachunek Urzędu Skarbowego.

Po opłaceniu podatku i skorygowaniu takiej faktury Podatnik może wystąpić do Urzędu Skarbowego o stwierdzenie nadpłaty i zwrot podatku ze skorygowanej faktury. Czym innym jest natomiast kwestia ewentualnej sankcji.

Odkryłem pustą fakturę przed Urzędem Skarbowym i co dalej ?

Rozwiązanie problemu jest uzależnione od tego, co zrobiłem z tą pustą fakturą oraz kiedy ona została wystawiona.

Przykład 1

– Faktura niewprowadzona do obrotu, nie wykazana w pliku JPK

Rozwiązanie problemu – tzw. anulowanie faktury

Jest to najprostsze rozwiązanie. Jeżeli wystawiłem fakturę, która nie dokumentuje transakcji, jest wystawiona zbyt szybko, ale nie wprowadziłem jej do obrotu – nie wydałem jej kontrahentowi, nie wykazałem w pliku JPK to wystarczy, że ją anuluję.

Przykład 2 – Faktura wprowadzona do obrotu, wystawiona 40 dni przed sprzedażą, natomiast do transakcji nie dojdzie

Rozwiązanie problemu – faktura korygująca do zera, korekta pliku JPK

Jeżeli wystawiłem fakturę, która nie dokumentuje transakcji, jest wystawiona zbyt szybko, to wówczas należy skorygować fakturę do zera. W przypadku gdy transakcja została ujęta w pliku JPK to należy go również skorygować

Odpowiedzialność karnoskarbowa

Na podstawie art. 9 §3 KKS

Za przestępstwa skarbowe lub wykroczenia skarbowe odpowiada, jak sprawca, także ten, kto na podstawie przepisu prawa, decyzji właściwego organu, umowy lub faktycznego wykonywania zajmuje się sprawami gospodarczymi, w szczególności finansowymi, osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej.

W przypadku wątpliwości, do kwestii jak należy się zachować w danym przypadku proponujemy kontakt z profesjonalnym podmiotem, który doradzi Państwu, jak należy zachować się w danej sytuacji, aby uniknąć negatywnych konsekwencji.